

LAKTAŠI

Analiza usklađenosti razvojnih strategija sa društveno-ekonomskim razvojnim potrebama poslovnog i civilnog društva

Cilj ove komparativne analize je utvrditi u kojoj su mjeri razvojne strategije Grada Laktaši usklađene sa razvojnim potrebama poslovnog i civilnog društva koje su identifikovane u ovoj lokalnoj zajednici tokom terenskog dijela istraživanja.

Analizom je obuhvaćeno 15 od ukupno 17 postojećih ciljeva održivog razvoja, koje je utvrdila Generalna skupština Ujedinjenih nacija (UN) sa ciljem da posluže kao globalne smjernice ka održivom razvoju. Korišteni su slijedeći ciljevi održivog razvoja:

- svijet bez siromaštva;
- svijet bez gladi;
- zdravlje i blagostanje;
- kvalitetno obrazovanje;
- rodna ravnopravnost;
- čista voda i sanitarni uslovi;
- pristupačna energija iz čistih izvora;
- dostojantven rast i ekonomski rast;
- smanjenje nejednakosti;
- održivi gradovi i zajednice;
- očuvanje klime;
- očuvanje vodenog svijeta;
- očuvanje života na zemlji;
- mir, pravda i snažne institucije;
- partnerstvom do cilja.

Analizom razvojnih strateških dokumenata Grada Laktaši utvrđeno je da postoji usklađenost sa većinom ciljeva održivog razvoja. Dakle, razvojni strateški dokumenti Grada Laktaši uglavnom usklađeni su sa društveno-ekonomskim razvojnim potrebama poslovnog i civilnog društva potpunosti u tri od ukupno 15 posmatranih ciljeva održivog razvoja. U odnosu na jedanaest ciljeva postoji djelimična usklađenost, dok potpuna neusklađenost postoji samo u pogledu na cilj koji se odnosi na Ravnopravnost polova.

Strategije Grada Laktaši su usklađene sa sljedećim ciljevima održivog razvoja: čista voda i sanitarni uslovi; pristupačna energija iz čistih izvora; dostojanstven rad i ekonomski rast i očuvanje klime. U odnosu na jedanaest ciljeva održivog razvoja utvrđena je djelimična usklađenost sa identifikovanim potrebama iz lokalne zajednice, a to su: svijet bez siromaštva; svijet bez gladi, zdravlje i blagostanje; kvalitetno obrazovanje, pristupačna energija iz čistih izvora; smanjenje nejednakosti; održivi gradovi i zajednice; očuvanje vodnog svijeta, očuvanje života na zemlji mir, pravda i snažne institucije i partnerstvom do ciljeva.

Na osnovu analize razvojnih strateških dokumenata Grada Laktaši utvrđeno je da su kreatori ovih strateških dokumenata prepoznali i naveli većinu potreba koje su istakli i učesnici u istraživanju.

Male razlike pronalaze se u pogledu prioriteta u ostvarivanju ciljeva, što je sasvim logično, imajući na umu perspektive iz kojih polaze građani u svakodnevnom životu i objektivne prepreke i uslove sa kojima se danas suočavaju lokalne uprave.

Kretanja na tržištu rada u opštini Laktaši su povoljnija u odnosu na druge opštine (relativno niska zvanična stopa nezaposlenosti - znatno ispod republičkog prosjeka i prosjeka BiH - ispod anketne stope na nivou RS i BiH), veliki broj zaposlenih - peta opština u RS po broju zaposlenih (na približno četiri stanovnika jedan zaposleni, na jednog penzionera dva zaposlena). Prosječne neto plate ispod republičkog prosjeka zbog velikog broja zaposlenih u privatnom sektoru. Prema mišljenju ispitanika_ca prepreke za ekonomski razvoj predstavljaju prisutan trend odlaska stručne radne snage, a prije svega mladih u inostranstvo, neusaglašenost ponude radne snage sa zahtjevima investitora, nizak nivo stečenih praktičnih znanja u školama i na fakultima, te povećana nezaposlenost lica preko 50 godina (teško zapošljivih kategorija), žena (žene se teže zapošljavaju od muškaraca).

U narednoj tabeli nalazi se uporedni prikaz potreba lokalne zajednice utvrđene tokom terenskog istraživanja, potreba koje su utvrđene razvojnim strateškim dokumentima Grada Laktaši , te stepen njihove međusobne usklađenosti u oblastima relevantnim za UN ciljevima održivog razvoja.

Ciljevi održivog razvoja	Razvojne potrebe identifikovane terenskim istraživanja.	Razvojne potrebe navedene u strateškim dokumentima Grada Laktaši	Mjere i aktivnosti planirane u strateškim dokumentima	Procjena stepena usklađenosti razvojnih strategija
Svijet bez siromaštva	Grupe stanovništva koje su najviše pogođene siromaštvom su žrtve nasilja u porodici, osobe sa invaliditetom, starija lica bez porodičnog staranja i punoljetna lica koja su materijalno neobezbjeđena i zbog određenih zdravstvenih problema onesposobljena za	Smanjenje broja korisnika iz socijalno ugroženih kategorija stanovništva, kao i finansijskih izdvajanja za navedene kategorije.	Mjere se odnose na posvećivanju pažnje boljoj organizaciji pomoći u kući, te u skladu sa zakonskim uslovima otvaranju Centra za pomoć u kući, te jačanje kapaciteta Centra za socijalni rad	Djelimično usklađene

	rad. Takođe, prema ovim podacima, prisutan je trend porasta djece i osoba ometenih u razvoju i sa različitim vrstama invaliditeta u odnosu na poslednjih pet godina			
Svijet bez gladi	Ne postoji javna kuhinja; pojedinci koji pripadaju kategoriji jednočlanih domaćinstava u kojima žive osobe starije od 65 godina zbog niskih penzija ili loših finansijskih primanja nisu u mogućnosti sebi obezbjediti neophodne dnevne obroke, a zbog udaljenosti njihovih ruralnih područja nisu u mogućnosti otputovati ni do najbliže javne kuhinje koja se nalazi u Banja Luci	Lokalna uprava trebalo u saradnji sa Centrom za socijalni rad ili Crvenim krstom kreirati modalitete pomoći ovim licima kako bi dobili svoj dnevni obrok	Navedene mjere odnose se na kreiranje alternativnih opcija ili jačanja volonterskih servisa	Djelimična usklađenost
Zdravlje i blagostanje	Neadekvatni uslovi za pružanje zdravstvenih usluga svim kategorijama stanovništva; nedostatak prostora (kreveta) za pacijente u stanju potrebe za palijativnom njegom; zbog	Postoji potreba usklađivanja broja stanovnika i pokrivenosti teritorije zdravstvenim uslugama	Povećanje broja zaposlenih u oblasti zdravstva; obezbjeđivanje finansijskih sredstava za novu opremu; izgradnja ambulante porodične medicine u naselju Slatina	Djelimično usklađene

	ograničenih finansijskih sredstava, Dom zdravlja ne može u značajnijem obimu provoditi preventivne preglede			
Kvalitetno obrazovanje	Ne postoji dovoljan broj vrtića u ruralnim područjima; nema dovoljno prostora na otvorenom za igru djece; pad broja učenika u osnovnim školama; ne postoji srednja škola	Prepoznate su potrebe usklađivanjem obrazovnih programa sa potrebama privrede, u skladu sa novom privrednom strukturuom na području grada i razvijanja srednjeg vaspitanja i obrazovanja	Navedene mjere se odnose na unaprijeđenje opreme za izvođenje praktične nastave za deficitarna zanimanja kao što su diplomirani inženjeri građevine, prerade drveta, arhitekture, tekstilne tehnologije, mašinstva, i grafike, te profesori informatike, hemije, fizike i matematike osnaživanje i usavršavanje mentorstva nastavnog kadra	Djelimično usklađene
Rodna ravnopravnost	naglašavaju da u lokalnoj zajednici još uvijek postoje predrasude i nizak nivo svijesti i predrasude kada je u pitanju učešće žena u političkim procesima i donošenju odluka, što dokazuje i mali broj glasova koje žene dobijaju na	Ne postoje konkretno navedene potrebe	Ne postoje predviđene mjere	Neusklađene

	<p>izborima za razliku od svojih muških kolega iz stranke; na evidenciji nazaposlenih više registrovanih žena, nego muškaraca i da se u ukupnom broju nezaposlenih učešće žena uglavnom povećava kako se nezaposlenost smanjuje</p>			
<p>Čista voda i sanitarni uslovi</p>	<p>Pokrivenost uslugom vodosnabdijevanja iznosi 84%, gdje nepokriveni dio opštine predstavljaju ruralna područja</p>	<p>Naveden potrebe bazirane su na rekonstrukciji vodovodne i kanalizacione mreže</p>	<p>Predviđene mjere odnose se na rekonstrukciju kanalizacione mreže, smanjenja gubitaka u mreži, smanjenja troškova održavanja, kao i pružanja boljih usluga potrošačima, zamjenu dotrajalih vodovodnih cijevi, odnosno onih dionica na kojima često dolazi do kvarova. Takođe, za potrebe priključenja potrošača, neophodno je izgraditi nove vodovodne linije</p>	<p>Usklađene</p>
<p>Pristupačna energija iz čistih izvora</p>	<p>Radna jedinica "Elektrodistribucija" Laktaši u prosjeku ima najstariju elektroenergetsku mrežu (srednjenaponsku i</p>	<p>Prepoznate su potrebe povećanjem energetske efikasnosti objekata koji su u vlasništvu</p>	<p>Predviđene mjere odnose se na rekonstrukciju elektroenergetske mreže</p>	<p>Djelimično usklađene</p>

	niskonaponsku), izgrađenu 55% na drvenim stubovima sa prosječnom starošću od 25 do 35 godina (istekao vijek trajanja više od 50%)	grada		
Dostojantven rast i ekonomski rast	Relativno niska zvanična stopa nezaposlenosti; prisutan trend odlaska stručne radne snage, a prije svega mladih u inostranstvo, neusaglašenost ponude radne snage sa zahtjevima investitora, nizak nivo stečenih praktičnih znanja u školama i na fakultetima, te povećana nezaposlenost lica preko 50 godina	Prepoznate su potrebe za kreiranjem razvojnih programa koji će zadržati radnu snagu na područja Grada Laktaši	Navedene mjere odnose se na lokalne podsticaje za stvaranje povoljnijeg poslovnog ambijenta, podsticaje za zapošljavanje, stimulisanje i razvoj programa za posebne vidove preduzetništva, uspostavljanje modela subvencionisanja poslodavaca za vrijeme probnog rada radnika	Usklađene
Smanjenje nejednakosti	Postoje društvene kategorije stanovništva koje nezapošljive i diskriminirane, a to su, prema mišljenju ispitanika, u prvom redu osobe sa invaliditetom, žene sa ruralnih područja i žene žrtve porodičnog nasilja	Prepoznate su potrebe za unaprijeđenjem kvaliteta života socijalno ugroženih lica koja žive u neadekvatnim uslovima i nemaju mogućnost zaposlenja	Navedene mjere odnose se na unaprijeđenje saradnje sa dijasporom i privlačenju investicija za smanjenje broja nezaposlenih iz socijalno ugroženih kategorija, aktiviranja novih poslovnih zona i stvaranje prilika za razvoj ženskog preduzetništva	Djelimično usklađene

Održivi gradovi i zajednice	Postoji potreba za unaprijeđenjem komunalne infrastrukture, kao i unaprijeđenju kvaliteta isporučene električne energije privrednim subjektima na području opštine	Prepoznate potrebe efikasnijeg rada lokalne uprave na uređivanju javnih površina, izgradnji parkova i igrališta za djecu.	Mjere se odnose na rekonstrukciju komunalne i saobrašajne infrastrukture, rekonstrukciju zapuštenih javnih površina u cilju njihove funkcionalizacije	Djelimično usklađene
Očuvanje klime	Na području opštine Laktaši identifikovane su opasnosti koje predstavljaju posljedice klimatskih promjena i to: ekstremno visoke temperature, obilne padavine koje se ogledaju kroz obilne kiše i obilne snježne padavine, poplave, suša i nestašice vode te pomjerenje tla koje se ogleda kroz klizišta i slijeganje tla	Navedene potrebe bazirane su zaštititi od elementarnih nepogoda koje izazivaju negativni globalni klimatski uslovi	Navedene mjere odnose se na poboljšavanje uslova za upravljanje, korištenje i održavanje fizičke infrastrukture i resursa kako bi se spriječile štete i gubici od poplava i klizišta	Usklađene
Očuvanje vodenog svijeta	Neadekvatan vodovodni sistem koji zahtijeva prepumpavanje vode u cilju jednakog snadbijevanja; ne postoje odvojeni sistemi za prečišćavanje otpadnih voda	Navedene potrebe baziraju se na efikasnijem iskorištavanju vodnih resursa i hidro-energetskog potencijala	Navedene mjere odnose se na zaštitu voda, izgradnju odvojenih sistema za prikupljanje, odvođenje i prečišćavanje otpadnih voda, dakle, sanitarnih i industrijskih otpadnih voda, kao i atmosferskih	Djelimično usklađene

			voda;rekonstrukciju postrojenja za preradu otpadnih voda	
Očuvanje života na zemlji	Veliki broj degradiranih poljoprivrednih površina i zemljišta, te divljih deponija	U praksi su prepoznate potrebe za uspostavljanjem sistema selektivnog skupljanja otpada	Navedene mjere se odnose na izradu Plana upravljanja otpadom, kao i mehanizmima za efikasno upravljanje otpadom	Djelimično usklađene
Mir, pravda i snažne institucije	Mali broj građana koji učestvuje u javnim raspravama koje se odnose na važna ekonomska i politička pitanja	Navedene potrebe odnose se na unaprijeđenje kvaliteta javnih usluga koje se pružaju građanima u različitim oblastima života, sa fokusom na poboljšani kvalitet zdravstvenih i socijalnih usluga	Navedene mjere odnose se na uvođenje novih usluga za socijalno osjetljive grupe, unaprijeđenje materijalnih uslova za pružanje javnih usluga	Djelimično usklađene
Partnerstvom do ciljeva	Opština nudi finansijske povoljnosti investitorima; saradnja sa organizacijama civilnog društva koje se ne finansiraju iz budžeta opštine nije na zadovoljavajućem nivou	Ne postoje konkretne navedene mjere za ovaj cilj održivog razvoja, ali se kroz skoro sve sektorske ciljeve u okviru razvojne strategije napominje neophodnost unaprijeđenja partnerstava u cilju poboljšanja	Nisu navedene konkretne mjere	Djelimično usklađene

		stanja u lokalnoj zajednici, naročito regionalnih ekonomskih partnerstava		
--	--	---	--	--